

Marieke de Haas

21-03-2014

TOT HET HEDEN OF VERLEDEN?

Inhoudsopgaven

-Voorwoord	3
- Wat is erfgoed en waarom valt Het pand van Anneke de Bruijn hieronder?	4
-Tegenwoordig	4
-Erfgoed	4
-Wat is de geschiedenis van het pand?	5
-Na 1667	5
- Voor 1667 en bijzonderheden	6
-Wat is de staat van Anneke de Bruijn in de ruimste zin van het woord?	9
-Juridisch	9
-Architectonisch	9
-Stedenbouwkundig	10
-Economisch	11
- Tot slot, wat er reëel mogelijk is.	11
-Conclusie, 'Wat is de waarde voor asten van Het pand van Anneke de Bruijn?'	12

Voorwoord

Aan het begin van het jaar moes ik een onderwerp kiezen voor onze Praktische opdracht van AK. Voor mij was het al snel duidelijk dat het moest gaan over een bepaald pand. Een pand in Asten, bekend als het pand van Anneke de Bruijn, gesitueerd op het koningsplein nummer 16. (Dit wil niet zeggen dat het ook van Anneke de Bruijn ís, maar daar ga ik nog wel op in. Als ik in de opdracht spreek over het pand van Anneke, gaat het dus om het pand aan koningsplein nummer 16)

Tijdens het proces naar dit eindverslag zijn de panden nummer 12 en 14 al gesloopt, omdat deze te ver verwaarloosd (zouden) zijn. Voordat het grootse en oudste pand van de drie, koningsplein nummer 16, eventueel ooit zou worden gesloopt, of een nieuwe bestemming krijgt, wil ik graag onderzoeken hoe de situatie in elkaar zit

Het is een historisch pand tegelijkertijd verwaarloosd, pand, staande op de rijksmonumentenlijst, waar veel regels aan vast zitten. Het ziet er erg verwaarloosd uit en vele mensen vinden dat het 'oude krot' gesloopt moet worden. Anderzijds is er een beweging die pleit voor het behoud van erfgoed in Asten, en het behoud van koningsplein 16.

Moet het gesloopt worden of niet? Historische aspecten, economische aspecten, juridische aspecten, architectonische aspecten. Het verhaal heeft veel verschillende kanten en belanghebbenden en leek het mij reuze interessant voor een Praktische opdracht. En een goede gelegenheid om een onderzoek te doen naar dit in Asten welbekende pand.

Voor deze opdracht heb ik Dr. Hendrik Jan van Griensven, socioloog, futuroloog en architect geïnterviewd. Hij is bestuurslid van de stichting Anneke de Bruijn. Het was erg leuk om met hem in gesprek te zijn. Mijn dank voor al zijn informatie en zijn tijd. Ook wil ik graag Sandu Niessen bedanken, die mij ook erg heeft geholpen, en mij geïntroduceerd heeft met deze uitermate interessante casus.

Ik zal in dit onderzoek antwoord proberen te geven op de vraag: 'Wat is de waarde voor asten van Het pand van Anneke de Bruijn ?'

Om tot een goed onderbouwd antwoord te komen op deze vraag zal ik eerst de deelvragen aan de hand van de ondervraging van betrokkenen, en eigen bronnenonderzoek beantwoorden.

Wat is erfgoed en waarom valt Het pand van Anneke de Bruijn hieronder?

Wat is de geschiedenis van het pand?

Wat is de staat van het pand Anneke de Bruijn in de meest ruime zin van het woord?

Wat is erfgoed en waarom valt Het pand van Anneke de Bruijn hieronder?

Tegenwoordig

Ik zal beginnen met korte een introductie over het pand. In de latere deelvragen zal ik uitgebreider terugkomen op de staat van het pand vanuit verschillende perspectieven. Tegenwoordig verkeert het pand, in de volksmond 'Anneke de Bruijn' genoemd, in een treurig slechte conditie. Het is ernstig verwaarloosd. Dit komt grotendeels door leegstand. Het pand is de laatste tientallen jaren in gebruik geweest als winkel in textiel en levensmiddelen. De inrichting van de winkel, die uit twee gedeeltes bestaat, is nog geheel intact, inclusief stellingen, vitrines, ladekasten, toonbanken, kassa en snijmachine. Het verkoopwaar is inmiddels verkocht op een veiling. Het pand ligt in het centrum van Asten, aan het Koningsplein en dateert uit de 18^e eeuw. Het ligt dus erg centraal, en iedereen in Asten kent het ook. Er zijn veel mensen die vinden dat het pand er te verloederd bij ligt, en dat het gesloopt moet worden. Anderzijds, is er ook een groep mensen die vindt dat het pand behouden moet blijven. September 2013 is er zelfs een stichting van start gegaan met als doel 'Het bewust maken van cultuur historisch erfgoed bij een breder publiek'¹. Anneke de Bruijn heeft misschien wel een bijzonderder verhaal dan zo op eerste ogenblik lijkt.

Erfgoed

Noodzakelijkerwijs zal ik erfgoed proberen te definiëren. Evenals waarom het ontstaat. Dit is echter moeilijker dan dat het in eerste instantie lijkt, omdat de regels voor 'wat is erfgoed is' met de tijd veranderen. Ook de manier waarop mensen erfgoed beschouwen is erg afhankelijk van de cultuur waarin het bestaat. Dit is te verklaren doordat iedere generatie of cultuur een andere geschiedenis heeft, en hier ook anders op terugblijkt. Dit is al gelijk een filosofische invalshoek op deze casus, want is dan erfgoed niet even moeilijk te benoemen als kunst? En is niet alles erfgoed? Volgens Willem Frijhoff, een Nederlandse historicus, is Cultuur de rode draad, de manier van handelen. Object van dit handelen is erfgoed. Als je die lijn doortrekt is alles erfgoed, maar dat is onjuist. Immers, erfgoed wordt dan gezien als een grote ton met oneindig veel objecten erfgoed. Het krijgt echter pas de status van zinvol erfgoed wanneer er een dergelijk lotje is getrokken zodat we het met elkaar delen en gezamenlijk de moeite waard vinden om aan de toekomst door te geven. Erfgoed kan zijn zin verliezen of in betekenis groeien en er kunnen nieuwe vormen van erfgoed ontstaan². Hieruit maak ik op, dat erfgoed draagvlak nodig heeft om erfgoed te zijn. Er moet voldoende kracht vanuit de bevolking komen om het erfgoed te behouden. Vaak zijn de drijvende krachten van de bevolking niet direct te meten met waarde als bijvoorbeeld geld. Eerder in emotionele waarde, of de manier waarin het bijdraagt aan een atmosfeer of *genius loci*³.

¹ *Anoniem*, 'Wie zijn wij?' beschikbaar via:

www.stichtingannekedebuijn.nl <http://www.facebook.com/pages/Erfgoed-Stichting-Anneke-de-Bruijn>

² Frijhoff, W. (2007) Dynamisch erfgoed

³ *Genius loci*: letterlijk: de geest van een plek. Het geeft aan dat sommige plekken een sfeer of eigenheid hebben die nergens anders voorkomt.

Vanuit dat perspectief kan ook verklaard worden waarom bijvoorbeeld stichting Anneke de Bruijn is opgericht.

Het pand domineert in hoge mate het straatbeeld, hetgeen het belang van monument en restauratie verhoogd ⁴. Seneca (eerste eeuw na Chr.) was een van de eerste die zich uitsprak over erfgoed. Hij riep op tot aanvaarding van de erfenis die de sterfelijke voorvaders hadden nagelaten. Die bijeen gezwoegde “erfenis van velen” (*multorum hereditatem*) moeten we dankbaar aanvaarden en beheren als huisvader en accumuleren. De erfenis moet groter zijn wanneer het overgaat naar nakomelingen van mij. Tijdens de Griekse periode ging het vooral over het overbrengen van het geestelijk erfgoed⁵ maar hieruit is ook al te herleiden, dat het toen ook al belangrijk was voor mensen, om iets wat zij, of generaties vòòr hen hadden opgebouwd, zowel in de immateriële wereld als in de materiële wereld. Via de Engelse en Franse begrippen “heritage”, “patrimoine” en het Duitse “erbe” en via de “Nederlandse” begrippen “erfgoed”, “erfzonde”, “oudheden”, “monumenten” en “gedenkteken” is de huidige definitie “cultureel erfgoed” ontstaan.⁶ Echter, door te kijken naar de definitie in het Van Dale woordenboek wordt erfgoed beschreven als “bezittingen die bij erfenis overgaan” en als tweede definitie: “de geestelijke of culturele nalatenschap van een voorganger, een vroeger geslacht, veelal beschouwd als het eigene van een cultuur.” Het besef van erfgoed is dus misschien wel even als beschaving, en is dus deel van het mens zijn.

⁴ Brief aan het college van Asten *rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten*)

⁵ Grijzenhout, F. (2007) Erfgoed

⁶ Grijzenhout, F. (2007) Erfgoed

Wat is de geschiedenis van het pand van Anneke de Bruijn?

Over de geschiedenis van koningsplein 16 is veel onzekerheid. Er zijn veel spannende en mysterieuze theorieën die gaan over de vroege geschiedenis van Asten. Maar wat is waar? Of is er in deze zaak geen bevestigde waarheid? Ik ga dan in deze deelvraag ook onderzoeken wat de geschiedenis is van het pand van Anneke de Bruijn, om op deze manier de historische waarde van het pand te kunnen inschatten.

Na 1667

In deze Praktische opdracht vind ik het toelichten van de geschiedenis van het pand aan het Koningsplein erg noodzakelijk. Ik heb hiervoor gekozen, omdat dit stukje naar mijn inziens een fundamentele rol speelt voor het antwoorden van de hoofdvraag. Ook vanwege de eerder genoemde *genius loci*. Zoals in de tabel te zien is, hebben heel veel verschillende families gewoond. Al de namen zijn dan ook typisch Astens. Dit heeft een grote betekenis voor de hoofdvraag.

In figuur 1 zie je een tabel van eigenaren terug tot 1667.⁷ Aanvankelijk zat er vooral gegoede

Jaartal	Eigenaar
< 1667	Jan Aert Roefs (bijnaam: Jan Jan Henskens of Jan Jansen Claeuws)
1667-1696	Jan Joosten Roefs
1696-1712	Dirck Coolen - Maria Roefs
1712-1732	Jan van Riet
1732-1735	Catharina Massyn
1735-1739	Jan Willem Trouwen
1739-1761	Jan Ture Loomans
1761-1794	Kinderen Jan Ture Loomans Schuur en Brouwerij
1761-1823	Hendrikus Loomans (kd. Jan Ture) Huis
1823-1860	Daniël van Lierop
1860-1862	Theodorus Sengers
1862-1897	Kinderen Sengers-de Vocht
1897-1910	Anthonius Dominicus Sengers
1910-1919	Arnoldus Dielis Sanders
1919>	1/2 Maria Sanders
	1/2 Piet de Bruijn
-->	1/2 Anneke de Bruijn
	1/2 Emmy de Bruijn

Figuur 2. Deze tabel laat zien wie de eigenaar was van het pand. Bron: www.stichtingannekedebruijn.nl

burgerij in het pand, later werd het vooral bewoond door ondernemers met uiteenlopende ondernemingen. Al de verschillende inwoners hebben het pand voor veel verschillende

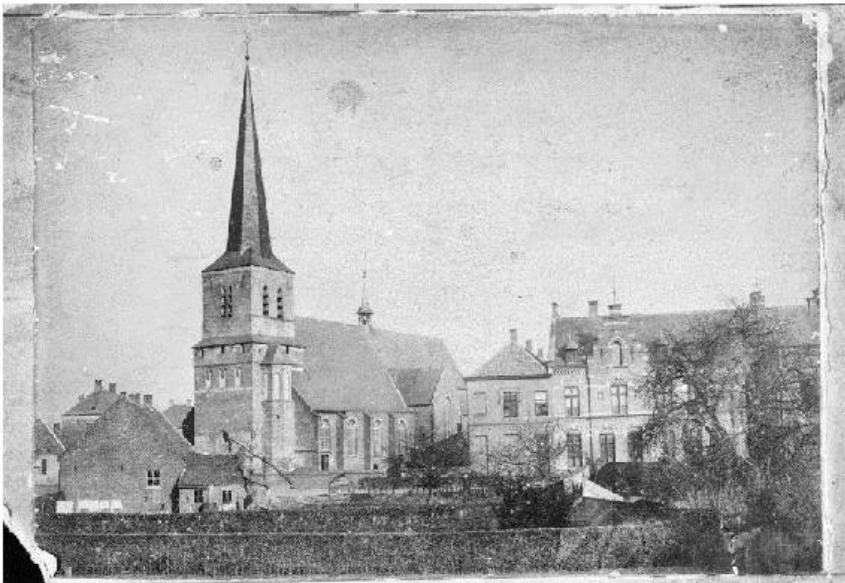
⁷ Informatie achterhaald door archivaris Hans van de Laarschot, archivaris bij het RHC-Eindhoven

doeleinden gebruikt. Het pand is een woonhuis geweest, een herberg, een winkel, een slagerij, een bakker, een brouwerij en als laatste een winkel, gerund door Anneke de Bruijn, die overleed in 2006. Naast de functies is de begindatum van de bouw niet gevonden⁸

Voor 1667 en bijzonderheden

Echter is er geen bewijs dat het gebouw ook daadwerkelijk in 1667 is gebouwd, aangezien hoe verder men terug zoekt in de tijd, de archivering gebrekkiger aangegeven staat.

In 2012 zijn er nieuwe ontdekkingen gedaan over de geschiedenis van de plek rondom het pand en over het pand zelf. En nu begint het dan ook mysterieus en spannend te worden. Na het nog eens goed bekijken te hebben van een oude foto van voor 1898 (zie figuur 2). De oude kerk stond vroeger op het Koningsplein schuin tegenover

Figuur 2. De oude kerk. Gebouwd in 1480

“Anneke de Bruijn”. Deze kerk is gebouwd in 1480 en gesloopt in 1898. Wanneer je kijkt naar het onderste gedeelte van de toren zijn daar kantelen op te zien. Dit duidt er op dat de toren en het schip⁹ later aan het onderste gedeelte zijn toegevoegd en dat het onderste gedeelte van de toren een donjon of verdedigbare toren is geweest. Arnoud-

Jan van Bijsterveld merkte op dat dit verschijnsel nog niet bekend was in Nederland¹⁰. De resten van deze oude kerk liggen nog steeds onder het Koningsplein, maar dat kan pas onderzocht worden wanneer het Koningsplein opengebrouwen wordt. Maar waarom wordt dit verhaal eerst verteld? Het is namelijk zo dat deze kerk direct naast Koningsplein 16 stond. Het is dan logisch te denken dat deze plek ook al bewoond was in die tijd. Maar hoever gaat “Anneke” verder terug in de tijd dan alleen Anneke de Bruijn? ¹¹

⁸ *Anoniem*, de Geschiedenis. Beschikbaar via: <http://www.stichtingannekedebriijn.nl>

⁹ Het schip of de beuk is in de kerkenbouw de langgerekte ruimte

¹⁰ *Niessen, S.* ‘Case study erfgoed in de weegschaal’

¹¹ *Anoniem*, Huis ten Perre. Beschikbaar via: <http://www.stichtingannekedebriijn.nl/wp-content/uploads/Anneke-de-Bruijn-en-Huys-Ten-Perre.pdf>

Opvallend is dat de veronderstelde oude doorgaande wegen, zoals te zien is op figuur 3 van Asten allemaal naar “Anneke de Bruijn” toelopen. Daaruit kun je afleiden dat deze plek vroeger hét

Figuur 3. De oudste gedetailleerde plattegrond van Asten van 1832 met daarop met paars aangegeven koningsplein 12, 14 en 16. Met groen aangegeven de oude kerk.

handelscentrum is geweest door de eeuwen heen. Dit komt overeen met de informatie die afkomstig is uit een bouwhistorische verkenning¹² dat in opdracht van de gemeente Asten is uitgevoerd door CHAIN Restauratie Advies. De eerste vermelding die in de geschreven geschiedenis gevonden is over Asten, dateert uit het jaar 1212. In deze bron wordt gesproken over Asten als een baandorp, wat tegenwoordig kan worden beschouwd als een doorvoer locatie.¹³ Deze karakteristieke wegverbreding was gesitueerd aan het koningsplein, wat dus betekent dat het Koningsplein van oudsher het handelscentrum van Asten is geweest.

Deze samenhang tussen een oude kerk die dus een donjon blijkt te zijn, maakt de kans groot dat onder “Anneke de Bruijn” fundamenten van Huys ten Perre kunnen liggen.^{14 15} Er is een akte gevonden waaruit blijkt dat Huys ten Perre ‘om en nabij’ die kerk lag. Huys ten Perre was het beheercentrum van Gerard van Berkel, toenmalig heer van Asten (1399) voor zijn bezittingen in Asten. Dit is een soort kasteel geweest.¹⁶

Desalniettemin, uit archeologisch onderzoek zou niets naar voren zijn gekomen dat er geen sprake is van een vroeger kasteel op deze plek, maar toch zijn deze gegevens van belang in

¹² Bij een bouwhistorische verkenning wordt alleen globaal gekeken naar hoe het huis er uit ziet en wat voor datering er op geplakt kan worden

¹³ .Bouwhistorische verkenning Koningsplein 12, 14 en 16 door CHAIN Restauratie Advies. Opdrachtgever gemeente asten.

¹⁴ Niessen, S. ‘Case study erfgoed in de weegschaal’

¹⁵ Niessen, S. ‘Case study erfgoed in de weegschaal’

¹⁶ Kuijpers, M. ‘Kasteel Asten (Noord-Brabant)’ beschikbaar via: <http://dutchcastles.blogspot.nl/2012/05/kasteel-asten-noord-brabant.html>

deze casus. Want, het toont wel aan dat het kasteel voorheen op een plek rondom heeft gelegen, en dat de locatie van Koningsplein 12, 14 en 16 al erg oud is.

Maar dit is nog niet alles. Want wanneer je de kaart van Asten (zie figuur 3) omdraait ga je de contouren van Asten zien. Wat je dan te zien krijgt, is de zogenoemde “Brink” te zien is. Een Brink is een driehoekig plein (Van punt B naar punt C naar punt A = Anneke de Bruijn en terug). De Brink in vol ornaat kun je terugzien in enkele dorpen in Drenthe of dichterbij huis in Heeze. De brink is van oorsprong de boerengebruiksruimte waar het vee werd verzameld, om daarmee als kudde naar de gemeenschappelijke weidegronden te gaan. De brink lag dan ook van oorsprong aan de rand van het dorp (Brink betekent in het Engels dorp)¹⁷ En dit is goed mogelijk: het gekke is dat de kerktoren van Asten van het dorp afstaat. Deze stond dus recht tegenover de huidige kerktoren. Het zou kunnen dat het dorp zich dus eerst rondom de plek bij “Anneke de Bruijn” bevond en vervolgens is “verschoven” naar de noordkant. Van deze situatie weten we echter te weinig van af om daar juiste conclusies uit te trekken. Het is een reddenatie en bewijs zou uit de archeologie moeten komen als dat nog gaat.¹⁸

Als laatste gedachtegang dat het pand bij de oudste geschiedenis Asten hoort is het feit dat gezien de hoofdwegen van asten (Driehoekstraat, Emmastraat, Prins Bernardstraat en Mgr. Den Dubbeldenstraat) allemaal uitkomen bij Anneke. Dit kan je ook zien op figuur 3. Tegenwoordig wordt aangenomen dat de hoofdwegen van een dorp leiden naar het gemeentehuis. Echter, vroeger was dat anders, en liepen de wegen vaker naar een kasteel of kerk. Het was potentieel economisch de beste locatie om daar te wonen als kasteelheer. Dat kan een aanwijzing zijn dat Huys ten Perre zich nog ergens in de buurt van dit kruispunt bevond.¹⁹

Veel zaken over de functie van de locatie van koningsplein 16 staan dus nog niet vast, maar uit deze verschillende theoriën maak ik minstens op dat de locatie erg oud is. Het kent in ieder geval al een lange geschiedenis in het teken van Asten. Pas als er daadwerkelijk bouwhistorisch onderzoek²⁰ gedaan is, kan er bepaald worden hoe oud de balken in het pand zijn en hoe oud het pand dus zelf is.

¹⁷ *Anoniem*, ‘Brink’. Beschikbaar via: http://nl.wikipedia.org/wiki/Brink_%28dorpsplein%29)

¹⁸ *Anoniem* ‘Huys ten Perre’. beschikbaar via: <http://www.stichtingannekedebuijn.nl/wp-content/uploads/Anneke-de-Bruijn-en-Huys-Ten-Perre.pdf>)

¹⁹ *Niessen, S.* ‘Case study erfgoed in de weegschaal’

²⁰ Bouwhistorisch onderzoek omvat onder andere dendrologisch onderzoek (kijken hoe oud het hout van de constructie is) en onderzoek naar de funderingen en verbanden en stenen.

Wat is de staat van Anneke de Bruijn in de ruimste zin van het woord?

Veel Astenaren en anderen bekenden van het pand vragen zich af waarom 'dat krot' niet gesloopt wordt. Het ziet er dan ook erg vervallen uit. Maar is het wel zo slecht gesteld met het pand als dat de mensen denken. En verder, mág het überhaupt al gesloopt worden? Want zoals al eerder vernoemd, staat het lijst op de rijksmonumentenlijst. Op deze vragen zal ik antwoord geven in de volgende deelvraag. Verder zal ik de staat van het pand ook nog vanuit andere invalshoeken benaderen, dit is immers ook van betekenis om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden en daarnaast, of mensen dan nog steeds vinden dat het gesloopt moet worden.

Juridisch

Allereerst zal het deze casus vanuit een juridisch perspectief worden bekeken. Wie is vandaag de eigenaar, na de dood van Anneke in 2006? Dat is al meteen een belangrijke vraag in deze kwestie. Van Koningsplein 16 is Theo Jeukens, de beheerder van de erven. Dit houdt in dat hij de beheerder is van een fonds. Indien het pand zou worden verkocht, dan gaat de opbrengst naar dat fonds, indien de grond zou worden verkocht gaat het geld naar deze partij. Theo Jeukens is ook bezitter van het rentmeesterschap. Dit wil zeggen dat hij verplicht is door een soort wet (want eigenlijk is het meer een norm), die zegt dat rijksmonumenten onderhouden moeten worden²¹ Voor het volksbelang moeten zij de eigenaar dwingen in te grijpen door het eigenaar het water en winddicht te maken. Deze zegt ook dat het niet gesloopt mag worden, en is dan ook de reden dat het pand nog niet is gesloopt, ondanks eerdere plannen vanuit de Astense politiek. Echter, het is mogelijk om onder deze regels uit te komen, door het pand passief te laten verkrotten, zoals al is gebeurd met koningsplein 12 en 14.

Ik noemde dus dat het pand dus een rijksmonument is. Een rijksmonument is een gebouw dat door cultuurhistorische waarde en schoonheid van nationaal belang is. De Rijksoverheid beschermt rijksmonumenten met als doel de monumentale waarde ervan te behouden. Rijksmonumenten vallen onder de Monumentenwet.²² Een commissie heeft bepaald dat het desbetreffende erfgoed waarde heeft voor de toekomst en dat het van staatsbelang is. Dat het waarde heeft voor het dorp, identiteit en toerisme. Kortom, of men nu wil dat het gesloopt wordt of niet, het mag niet eens.

Architectonisch

Verder heeft het pand van Anneke de Bruijn architectonisch ook een zekere waarde. Het pand kent door de jaren heen veel verschillende eigenaren, en daarom is aan het pand een grote verscheidenheid aan verschillende functies te ontdekken. Daarnaast, omdat het al zo

²¹ Interview met Hendrik-Jan van Griensven.

²² *Rijksoverheid*. 'Monumententwet 1988' beschikbaar via: http://wetten.overheid.nl/BWBR0004471/geldigheidsdatum_19-03-2014)

oud is, moest er door de jaren heen wel eens wat vervangen worden. Dit maakt het mogelijk om de typische Brabantse architectuur door de jaren heen te bestuderen.

Zoals vele mensen beschrijven is het pand van Anneke de Bruijn een krot. Het kent vele mankementen, en is op veel plekken kapot. Er zit een scheur in het huis. Dit is veroorzaakt door zwaar verkeer uit de 20^e eeuw. Vrachtwagens die voorbij komen, lieten de muren dusdanig trillen, dat er scheuren in het metselwerken ontstonden. Ook is er veel algemene verkrotting aan het pand. Daarentegen heeft het pand van

Figuur 5. De liggende vleilaag.

Anneke de Bruijn nog steeds de nokbalk recht staan, wat aantoont dat het pand wel degelijk van architectonische kwaliteit is voor die tijd. Ook de ramen zijn erg karakteristiek (zie figuur 4). Dit is een driedelig empire raam met brede middenroede en zonder horizontale roede, wat typische kenmerken zijn van de 19^e eeuwse Brabantse architectuur²³. Wat nog meer karakteristiek is, is dat er een typisch liggende vlijlaag is gelegd (zie figuur 5). Dit komt omdat

er tijdens het bouwen toch niet goed uitgekomen is met de afmetingen, en de bouwers toen maar besloten hebben een liggende metsel laag te leggen. Daarnaast is er een jugendstil ingreep gepleegd met de op figuur 6 zichtbare raamstijl. Jugendstil is herkenbaar aan de organische vormen en bloemmotief. Het zijn maar een paar van de vele voorbeelden van verschillende stijlen verwerkt in het huis.

Figuur 4. 19e eeuwse raam.

Figuur 6. Jugendstil raamstijl.

Zoals al in de deelvraag van geschiedenis is uitgelegd, heeft het pand veel verschillende eigenaren en functies gehad. Dit is ook terug te zien aan het exterieur van het pand. Je ziet bijvoorbeeld buiten kleine lichtjes en een klein deurtje. Dit kan betekenen dat een deel van het pand heeft gefunctioneerd als varkenskot. En zo is in de 18^e eeuw over de muur gepleisterd. In die tijd had Asten te maken met een economische welvaart. Onder andere door de productie van klokken, waar Asten nog steeds bekend om staat. Deze welvaart heeft zich dus geuit in deze 'verbetering'. Een toevoeging die toen in de mode was.

Stedenbouwkundig

Stedenbouwkundig is er iets erg bijzonders aan de hand met het pand van Anneke de Bruijn is. Niet gelijkend aan andere straten, zit er een knik in het stedelijk weefsel. 'Dit is een erg zeldzaam verschijnsel, dat waarschijnlijk terug gaat naar de middeleeuwen het de knik in het stedelijk weefsel dat super bijzonder is.²⁴

²³ H. J. Zantkuijl., Bouwen in Amsterdam.

²⁴ Informatie uit het interview, Hendrik-Jan van Griensven.

Economisch

De economische staat van het pand kent ook een aantal kanten. Als het pand gesloopt zou worden, zou hiervoor de grondprijs betaald moeten worden aan de beheerder van de erven, Theo Jeuken. Vervolgens zou er naar inschatting van architect Hendrik Jan van Griensven nieuwbouw gepleegd worden. Wanneer het een monument blijft, zou het wel gerestaureerd moeten worden om van waarde te kunnen zijn voor het grotere publiek. Het zou een authentieke trekker kunnen zijn, wat de dorps sfeer ten goede zou komen. Plus het feit dat het een toeristische trekker zou kunnen zijn, kan ook van grote waarde zijn voor het dorp. Met het bestemmingsplan zijn veel mogelijkheden, omdat er vroeger ook al veel verschillende zaken in hebben gezeten.

Tot slot, wat er reëel mogelijk is.

Maar voordat dat laatste mogelijk is, staat er natuurlijk een heleboel te gebeuren, want het pand staat er nu verkrot bij. In het interview met Hendrik-Jan ondervroeg ik hem over hoe de toekomst van het pand eruit zal komen te zien. Blijkbaar zijn er al een aantal investeerders in samenwerking met de stichting Anneke de Bruijn, maar deze zijn nog geheim tot het plan rond is. Het plan is er een zaak van te maken. Een zaak met verschillende doelen. Niet alleen om te werken, of te wonen, of voor horeca. Maar eerder een trefpunt. Vooral gericht op jeugd en op een breed publiek. Met cultuur, horeca, eventuele overlegruimtes. Maar natuurlijk is het zaak dat het bestemmingsplan op de ideeën aansluiten. Maar de rode draad is vooral, dat het pand tegemoet gaat komen aan de moderne samenleving. Heel Asten zou er gebruik van moeten kunnen maken, zoals dat het punt is met erfgoed. Dat het gedeeld goed is, en voor iedereen toegankelijk.

Wat nog ontbreekt,, maar waar ik in eerste instantie nog weinig over nagedacht had, is dat het pand echt een ziel heeft. Er is geleefd. Heel Asten kent Anneke, en iedereen Anneke heeft heel Asten gekend.

Conclusie, 'Wat is de waarde voor asten van Het pand van Anneke de Bruijn?'

In de verschillende deelvragen heb ik de situatie van het pand aan Koningsplein 16 vanuit veel verschillende hoeken benaderd opdat ik antwoord kon geven op de hoofdvraag. En er dat heeft veel verschillende bevindingen opgeleverd. Voor mijn proces voor deze opdracht heb ik veel mensen gevraagd naar hun mening over het pand. Veel van de minder betrokkenen vonden dat het een krot is. Het kan dus ook een opvatting zijn dat het zo snel mogelijk gesloopt moet worden en dat het dus momenteel geen waarde heeft voor Asten.

Anderzijds kan dat voor de mensen die weten over de lange geschiedenis van het pand én de (historische) locatie wel waarde hebben. Een geschiedenis met veel verschillende eigenaren en functies. Zoveel verschillende eigenaren dat onderhand heel (autochtoon) Asten wel voorouders heeft die in het pand gewoond heeft. Een geschiedenis in het hart van een oud Brabants dorp. En ik ben van mening dat dit wel werkelijk waarde heeft voor Asten, omdat een gezamenlijke historie een gezamenlijke identiteit vormt. Dat zorgt voor samenhang binnen een dorp. En dat is meteen een aanduiding waarom het met dit pand om erfgoed gaat, waar ik in de eerste deelvraag aandacht aan heb besteed. Erfgoed is van ons samen. Uit dit pand is een deel van onze gezamenlijke cultuur opgeslagen, in verschillende tijdslagen. Als het aan de stichting Anneke de Bruijn ligt, zullen hier nog vele cultuurlagen bijkomen.

Naast de geschiedenis van het pand, heeft het pand ook een architectonische waarde. Het is een pand met ontzettend veel verschillende bouwstijlen erin, die door de jaren heen is ontstaan. Men kan in lagen lezen hoe de Astenaar hier heeft geleefd en gewoond. Ook dat draagt bij aan de lokale identiteit. Met de vele mogelijkheden van het bestemmingsplan kan het van grotere betekenis zijn voor de Astenaar dan dat het nu heeft. Dan wel als trefpunt voor Astenaren als voor toeristen. Maar voordat dit zover is, moet het plan van aanpak klaarliggen en de investeerders tekenen.

